

***PROGRAM WYCHOWAWCZY
PRZEDSZKOLA NR 142
W POZNANIU***

*„Pozwól dzieciom błędzić
i radośnie dążyć do poprawy”*

Janusz Korczak

Opracowały:
mgr Małgorzata Mediger
mgr Alina Odważna

Poznań, 2014 r.

Aktualizowany we wrześniu 2017 roku.

Spis treści

I.	Podstawa Prawna.....	3
II.	Wstęp.....	4
III.	Cele wychowania przedszkolnego.....	5
IV.	Cele programu wychowawczego.....	7
	1. Cele główne.....	11
	2. Cele szczegółowe.....	11
	3. Kryteria sukcesu (spodziewane efekty).....	11
V.	Wartości wychowawcze – formy realizacji	12
VI.	Warunki realizacji.....	18
VII.	System motywacji.....	20
VIII.	Propozycje programów profilaktycznych.....	21
IX.	Propozycje literatury uczącej dzieci wartości.....	22
X.	Ewaluacja.....	23

Załączniki:

1. Ankieta dla nauczycieli
2. Prawa i obowiązki dziecka
3. Prawa i obowiązki rodziców
4. Zadania nauczyciela wychowawcy

I. Podstawa prawna

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
3. Konwencja o prawach dziecka.
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r.).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...) Dz. U. z 2017 r., poz. 356.
6. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017r. Poz. 59 ze zmianami)
7. Statut Przedszkola nr 142 w Poznaniu.

II. Wstęp

Pojęcie „wychowanie” należy do podstawowych w pedagogice. Jest ono świadomym, celowym i specyficznym działaniem pedagogicznym rodziców i nauczycieli, zmierzającym do osiągnięcia zmian w rozwoju umysłowym, społecznym, kulturalnym i duchowym jednostki. Wychowanie, więc możemy określić jako proces długotrwały, na przebieg, którego mają wpływ czynniki wzajemnie się warunkujące i działające w różnorodnych powiązaniach oraz współzależnościach. Istotą tego procesu jest wprowadzanie dziecka w świat pożądaných wartości, wartości moralnych pełniących rolę życiowych drogowskazów. Ukazując wychowankom piękno, dobro, prawdę, uczciwość, przyjaźń, tolerancję, budząc poczucie przynależności do rodziny, pomagamy kształtować jego osobowość.

Wiek przedszkolny jest najbardziej znaczącym okresem w życiu dziecka dla stymulacji jego rozwoju. Pierwszym etapem, a równocześnie miejscem, w którym rozpoczyna się proces wychowania jest dom rodzinny, a niezastąpionymi nauczycielami i wychowawcami dzieci są ich rodzice. Prawidłowy przebieg procesu wychowawczego zależy właśnie od nich. Osobowość dziecka oraz jego sposoby zachowania i reagowania kształtują takie czynniki jak warunki bytowe, stosunki między dorosłymi w otoczeniu rodzinnym dziecka, grono osób towarzyszących w zabawie oraz wiele innych elementów współczesnego świata. Ponadto rozwój uwarunkowany jest w pewnym stopniu zespołem wrodzonych cech indywidualnych dziecka, które ulegają zmianom w trakcie wychowania, jednocześnie wpływając na postawy rodziców i wychowawców.

Drugim etapem procesu wychowawczego jest środowisko przedszkolne, które jest pierwszym ogniwem edukacji wzajemnego współżycia w grupie rówieśniczej, nauką relacji, zasad, ról jakie pełnią poszczególne członkowie małej społeczności. Kontakt dziecka z otoczeniem społecznym wyzwala chęć do naśladowania i identyfikacji zachowań. W nim dziecko poszukuje wzorów, by potem kierować się nimi w dalszym życiu, w nim poszukuje swojej tożsamości. Przedszkole w świetle polskiego prawa, uchwał i ustaw ma wspierać rodzinę poprzez wypełnianie zadań opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych. Traktuje dziecko podmiotowo, czyli akceptuje jego indywidualne potrzeby, odczucia, możliwości, umiejętności, pobudza do aktywności własnej, wyrabia poczucie własnej wartości, odpowiedzialności, rozwija poczucie więzi społecznej i współodpowiedzialności. Charakteryzująca dzieci w tym wieku naturalna aktywność, ciekawość, skłonność do naśladowania, wrażliwość emocjonalna, to czynniki, które stwarzają korzystne warunki do osiągnięcia zamierzonych celów oraz pozytywnych efektów działań wychowawczych.

Aby wychowanie dziecka nie toczyło się dwubiegunowo, potrzebna jest dobrze zorganizowana współpraca przedszkola z domem rodzinnym. Będzie ona przebiegała prawidłowo, gdy będzie wspólnie uzgodniona spójność w systemie wychowania po to, by kontynuować dotychczasowe osiągnięcia rodziców. W tym względzie należy wspólnie ustalić hierarchię wartości, którymi należy się kierować w wychowaniu dziecka, aby mogło się ono odnaleźć w istniejącej rzeczywistości oraz było dobrze przygotowane do twórczego, odpowiedzialnego i odważnego tworzenia przyszłości.

Zaproponowany program oddziaływań wychowawczych ma na celu poprawę jakości pracy edukacyjnej, uwzględnia potrzeby społeczności przedszkolnej - dzieci, rodziców, środowiska oraz pracowników. Integruje nauczycieli i rodziców w realizacji celów wychowawczych. Ma on za zadanie określić jakimi wartościami powinniśmy kierować się w stosunku do naszych wychowanków, ich rodziców, jakie normy postępowania, czy zachowania są pożądane, aby dziecko umiało funkcjonować w środowisku zgodnie z przyjętymi normami społecznymi. Będzie on spełniał niewątpliwie swoją rolę, jeżeli zarówno nauczyciele, dzieci, rodzice będą podmiotami tego procesu.

III. Cele i zadania wychowania przedszkolnego zgodne z podstawą programową.

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego wskazuje cel wychowania przedszkolnego, zadania profilaktyczno-wychowawcze przedszkola, oddziału przedszkolnego zorganizowanego w szkole podstawowej i innej formie wychowania przedszkolnego, zwanych dalej „przedszkolami”, oraz efekty realizacji zadań w postaci celów osiągniętych przez dzieci na zakończenie wychowania przedszkolnego. Celem wychowania przedszkolnego jest wsparcie całościowego rozwoju dziecka. Wsparcie to realizowane jest przez proces opieki, wychowania i nauczania – uczenia się, co umożliwia dziecku odkrywanie własnych możliwości, sensu działania oraz gromadzenie doświadczeń na drodze prowadzącej do prawdy, dobra i piękna. W efekcie takiego wsparcia dziecko osiąga dojrzałość do podjęcia nauki na pierwszym etapie edukacji.

Zadania przedszkola

1. Wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka poprzez organizację warunków sprzyjających nabywaniu doświadczeń w fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym obszarze jego rozwoju.
2. Tworzenie warunków umożliwiających dzieciom swobodny rozwój, zabawę i odpoczynek w poczuciu bezpieczeństwa.
3. Wspieranie aktywności dziecka podnoszącej poziom integracji sensorycznej i umiejętności korzystania z rozwijających się procesów poznawczych.
4. Zapewnienie prawidłowej organizacji warunków sprzyjających nabywaniu przez dzieci doświadczeń, które umożliwią im ciągłość procesów adaptacji oraz pomoc dzieciom rozwijającym się w sposób nieharmonijny, wolniejszy lub przyspieszony.
5. Wspieranie samodzielnej dziecięcej eksploracji świata, dobór treści adekwatnych do poziomu rozwoju dziecka, jego możliwości percepcyjnych, wyobrażeń i rozumowania, z poszanowaniem indywidualnych potrzeb i zainteresowań.
6. Wzmacnianie poczucia wartości, indywidualność, oryginalność dziecka oraz potrzeby tworzenia relacji osobowych i uczestnictwa w grupie .
7. Tworzenie sytuacji sprzyjających rozwojowi nawyków i zachowań prowadzących do samodzielności, dbania o zdrowie, sprawność ruchową i bezpieczeństwo, w tym bezpieczeństwo w ruchu drogowym.
8. Przygotowywanie do rozumienia emocji, uczuć własnych i innych ludzi oraz dbanie o zdrowie psychiczne, realizowane m.in. z wykorzystaniem naturalnych sytuacji, pojawiających się w przedszkolu oraz sytuacji zadaniowych, uwzględniających treści adekwatne do intelektualnych możliwości i oczekiwań rozwojowych dzieci.
9. Tworzenie sytuacji edukacyjnych budujących wrażliwość dziecka, w tym wrażliwość estetyczną, w odniesieniu do wielu sfer aktywności człowieka: mowy, zachowania, ruchu, środowiska, ubioru, muzyki, tańca, śpiewu, teatru, plastyki.
10. Tworzenie warunków pozwalających na bezpieczną, samodzielną eksplorację otaczającej dziecko przyrody, stymulujących rozwój wrażliwości i umożliwiających poznanie wartości

oraz norm odnoszących się do środowiska przyrodniczego, adekwatnych do etapu rozwoju dziecka.

11. Tworzenie warunków umożliwiających bezpieczną, samodzielną eksplorację elementów techniki w otoczeniu, konstruowania, majsterkowania, planowania i podejmowania intencjonalnego działania, prezentowania wytworów swojej pracy.
12. Współdziałanie z rodzicami, różnymi środowiskami, organizacjami i instytucjami, uznanymi przez rodziców za źródło istotnych wartości, na rzecz tworzenia warunków umożliwiających rozwój tożsamości dziecka.
13. Kreowanie, wspólne z wymienionymi podmiotami, sytuacji prowadzących do poznania przez dziecko wartości i norm społecznych, których źródłem jest rodzina, grupa w przedszkolu, inne dorosłe osoby, w tym osoby starsze, oraz rozwijania zachowań wynikających z wartości możliwych do zrozumienia na tym etapie rozwoju.
14. Systematyczne uzupełnianie, za zgodą rodziców, realizowanych treści wychowawczych o nowe zagadnienia, wynikające z pojawienia się w otoczeniu dziecka zmian i zjawisk istotnych dla jego bezpieczeństwa i harmonijnego rozwoju.
15. Systematyczne wspieranie rozwoju mechanizmów uczenia się dziecka, prowadzące do osiągnięcia przez nie poziomu umożliwiającego podjęcie nauki w szkole.
16. Organizowanie zajęć – zgodnie z potrzebami – umożliwiających dziecku poznawanie kultury i języka mniejszości narodowej lub etnicznej lub języka regionalnego – kaszubskiego.
17. Tworzenie sytuacji edukacyjnych sprzyjających budowaniu zainteresowania dziecka językiem obcym nowożytnym, chęci poznawania innych kultur.

Program wychowawczy jest niezbędnym dokumentem wspierającym zarówno nauczycieli, jak i rodziców w optymalnym osiągnięciu celów wychowawczych, opiekuńczych oraz dydaktycznych, kierując procesy wychowawcze na właściwe tory, przy uwzględnieniu potrzeb oraz możliwości całej społeczności przedszkolnej.

IV. Cele programu wychowawczego

Celem programu jest świadome wprowadzanie dziecka w system pożądaných zachowań, zapewnienie warunków do pełnego rozwoju osobowego każdego wychowanka, poprawa jakości pracy wychowawczej, uwzględnienie potrzeb społeczności przedszkolnej: dzieci, rodziców, środowiska oraz pracowników. Program zawiera cele, które ukierunkowują działalność nauczyciela oraz wspomagają kształtowanie prawidłowych postaw funkcjonowania dzieci w grupie, w oparciu o wzmocnienia pozytywne. Program wychowawczy jest zgodny z podstawą programową wychowania przedszkolnego i zawarty jest w następujących obszarach:

Osiągnięcia dziecka na koniec wychowania przedszkolnego

I. Fizyczny obszar rozwoju dziecka.

Dziecko przygotowane do podjęcia nauki w szkole:

- 1) zgłasza potrzeby fizjologiczne, samodzielnie wykonuje podstawowe czynności higieniczne;
- 2) wykonuje czynności samoobsługowe: ubieranie się i rozbieranie, w tym czynności precyzyjne, np. zapinanie guzików, wiązanie sznurowadeł;
- 3) spożywa posiłki z użyciem sztućców, nakrywa do stołu i sprząta po posiłku;
- 4) komunikuje potrzebę ruchu, odpoczynku itp.;
- 5) uczestniczy w zabawach ruchowych, w tym rytmicznych, muzycznych, naśladowczych, z przyborami lub bez nich; wykonuje różne formy ruchu: bieżne, skoczne, z czworakowaniem, rzutne;
- 6) inicjuje zabawy konstrukcyjne, majsterkuje, buduje, wykorzystując zabawki, materiały użytkowe, w tym materiał naturalny;
- 7) wykonuje czynności, takie jak: sprzątanie, pakowanie, trzymanie przedmiotów jedną ręką i oburącz, małych przedmiotów z wykorzystaniem odpowiednio ukształtowanych chwytów dłoni, używa chwytu pisarskiego podczas rysowania, kreślenia i pierwszych prób pisania;
- 8) wykonuje podstawowe ćwiczenia kształtujące nawyk utrzymania prawidłowej postawy ciała;
- 9) wykazuje sprawność ciała i koordynację w stopniu pozwalającym na rozpoczęcie systematycznej nauki czynności złożonych, takich jak czytanie i pisanie.

II. Emocjonalny obszar rozwoju dziecka.

Dziecko przygotowane do podjęcia nauki w szkole:

- 1) rozpoznaje i nazywa podstawowe emocje, próbuje radzić sobie z ich przeżywaniem;
- 2) szanuje emocje swoje i innych osób
- 3) przeżywa emocje w sposób umożliwiający mu adaptację w nowym otoczeniu, np. w nowej grupie dzieci, nowej grupie starszych dzieci, a także w nowej grupie dzieci i osób dorosłych;
- 4) przedstawia swoje emocje i uczucia, używając charakterystycznych dla dziecka form wyrazu;
- 5) rozstaje się z rodzicami bez lęku, ma świadomość, że rozstanie takie bywa dłuższe lub krótsze;
- 6) rozróżnia emocje i uczucia przyjemne i nieprzyjemne, ma świadomość, że odczuwają i przeżywają je wszyscy ludzie;
- 7) szuka wsparcia w sytuacjach trudnych dla niego emocjonalnie; wdraża swoje własne strategie, wspierane przez osoby dorosłe lub rówieśników;
- 8) zauważa, że nie wszystkie przeżywane emocje i uczucia mogą być podstawą do podejmowania natychmiastowego działania, panuje nad nieprzyjemną emocją, np. podczas czekania na własną kolej w zabawie lub innej sytuacji;
- 9) wczuwa się w emocje i uczucia osób z najbliższego otoczenia;

- 10) dostrzega, że zwierzęta posiadają zdolność odczuwania, przejawia w stosunku do nich życzliwość i troskę;
- 11) dostrzega emocjonalną wartość otoczenia przyrodniczego jako źródła satysfakcji estetycznej.

III. Społeczny obszar rozwoju dziecka.

Dziecko przygotowane do podjęcia nauki w szkole:

- 1) przejawia poczucie własnej wartości jako osoby, wyraża szacunek wobec innych osób i przestrzegając tych wartości, nawiązuje relacje rówieńnicze;
- 2) odczuwa i wyjaśnia swoją przynależność do rodziny, narodu, grupy przedszkolnej, grupy chłopców, grupy dziewczynek oraz innych grup, np. grupy teatralnej, grupy sportowej;
- 3) posługuje się swoim imieniem, nazwiskiem, adresem;
- 4) używa zwrotów grzecznościowych podczas powitania, pożegnania, sytuacji wymagającej przeproszenia i przyjęcia konsekwencji swojego zachowania;
- 5) ocenia swoje zachowanie w kontekście podjętych czynności i zadań oraz przyjętych norm grupowych; przyjmuje, respektuje i tworzy zasady zabawy w grupie, współdziała z dziećmi w zabawie, pracach użytecznych, podczas odpoczynku;
- 6) nazywa i rozpoznaje wartości związane z umiejętnościami i zachowaniami społecznymi, np. szacunek do dzieci i dorosłych, szacunek do ojczyzny, życzliwość okazywana dzieciom i dorosłym – obowiązkowość, przyjaźń, radość;
- 7) respektuje prawa i obowiązki swoje oraz innych osób, zwracając uwagę na ich indywidualne potrzeby;
- 8) obdarza uwagą inne dzieci i osoby dorosłe;
- 9) komunikuje się z dziećmi i osobami dorosłymi, wykorzystując komunikaty werbalne i pozawerbalne; wyraża swoje oczekiwania społeczne wobec innego dziecka, grupy.

IV. Poznawczy obszar rozwoju dziecka.

Dziecko przygotowane do podjęcia nauki w szkole:

- 1) wyraża swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w bliskim otoczeniu za pomocą komunikatów pozawerbalnych: tańca, intencjonalnego ruchu, gestów, impresji plastycznych, technicznych, teatralnych, mimicznych, konstrukcji i modeli z tworzyw i materiału naturalnego;
- 2) wyraża swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w bliskim otoczeniu za pomocą języka mówionego, posługuje się językiem polskim w mowie zrozumiałej dla dzieci i osób dorosłych, mówi płynnie, wyraźnie, rytmicznie, poprawnie wypowiada ciche i głośne dźwięki mowy, rozróżnia głoski na początku i końcu w wybranych prostych fonetycznie słowach;
- 3) odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości; byty rzeczywiste od medialnych, byty realistyczne od fikcyjnych;
- 4) rozpoznaje litery, którymi jest zainteresowane na skutek zabawy i spontanicznych odkryć, odczytuje krótkie wyrazy utworzone z poznanych liter w formie napisów drukowanych dotyczące treści znajdujących zastosowanie w codziennej aktywności;
- 5) odpowiada na pytania, opowiada o zdarzeniach z przedszkola, objaśnia kolejność zdarzeń w prostych historyjkach obrazkowych, układa historyjki obrazkowe, recytuje wierszyki, układa i rozwiązuje zagadki;
- 6) wykonuje własne eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom, nazywa je, tworzy żarty językowe i sytuacyjne, uważnie słucha i nadaje znaczenie swym doświadczeniom;
- 7) eksperymentuje rytmem, głosem, dźwiękami i ruchem, rozwijając swoją wyobraźnię muzyczną;

- śłucha, odtwarza i tworzy muzykę, śpiewa piosenki, porusza się przy muzyce i do muzyki, dostrzega zmiany charakteru muzyki, np. dynamiki, tempa i wysokości dźwięku oraz wyraża ją ruchem, reaguje na sygnały, muzykuje z użyciem instrumentów oraz innych źródeł dźwięku; śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru oraz łatwe piosenki ludowe; chętnie uczestniczy w zbiorowym muzykowaniu; wyraża emocje i zjawiska pozamuzyczne różnymi środkami aktywności muzycznej; aktywnie śłucha muzyki; wykonuje lub rozpoznaje melodie, piosenki i pieśni, np. ważne dla wszystkich dzieci w przedszkolu, np. hymn przedszkola, charakterystyczne dla uroczystości narodowych (hymn narodowy), potrzebne do organizacji uroczystości np. Dnia Babci i Dziadka, święta przedszkolaka (piosenki okazjonalne) i inne; w skupieniu śłucha muzyki;
- 8) wykonuje własne eksperymenty graficzne farbą, kredką, ołówkiem, mazakiem itp., tworzy proste i złożone znaki, nadając im znaczenie, odkrywa w nich fragmenty wybranych liter, cyfr, kreśli wybrane litery i cyfry na gładkiej kartce papieru, wyjaśnia sposób powstania wykreślonych, narysowanych lub zapisanych kształtów, przetwarza obraz ruchowy na graficzny i odwrotnie, samodzielnie planuje ruch przed zapisaniem, np. znaku graficznego, litery i innych w przestrzeni sieci kwadratowej lub liniatury, określa kierunki i miejsca na kartce papieru;
  - 9) czyta obrazy, wyodrębnia i nazywa ich elementy, nazywa symbole i znaki znajdujące się w otoczeniu, wyjaśnia ich znaczenie;
  - 10) wymienia nazwę swojego kraju i jego stolicy, rozpoznaje symbole narodowe (godło, flaga, hymn), nazywa wybrane symbole związane z regionami Polski ukryte w podaniach, przysłowia, legendach, bajkach, np. o smoku wawelskim, orientuje się, że Polska jest jednym z krajów Unii Europejskiej;
  - 11) wyraża ekspresję twórczą podczas czynności konstrukcyjnych i zabawy, zagospodarowuje przestrzeń, nadając znaczenie umieszczonym w niej przedmiotom, określa ich położenie, liczbę, kształt, wielkość, ciężar, porównuje przedmioty w swoim otoczeniu z uwagi na wybraną cechę;
  - 12) klasyfikuje przedmioty według: wielkości, kształtu, koloru, przeznaczenia, układa przedmioty w grupy, szeregi, rytmy, odtwarza układy przedmiotów i tworzy własne, nadając im znaczenie, rozróżnia podstawowe figury geometryczne (koło, kwadrat, trójkąt, prostokąt);
  - 13) eksperymentuje, szacuje, przewiduje, dokonuje pomiaru długości przedmiotów, wykorzystując np. dłoń, stopę, but;
  - 14) określa kierunki i ustala położenie przedmiotów w stosunku do własnej osoby, a także w stosunku do innych przedmiotów, rozróżnia stronę lewą i prawą;
  - 15) przelicza elementy zbiorów w czasie zabawy, prac porządkowych, ćwiczeń i wykonywania innych czynności, posługuje się liczebnikami głównymi i porządkowymi, rozpoznaje cyfry oznaczające liczby od 0 do 10, eksperymentuje z tworzeniem kolejnych liczb, wykonuje dodawanie i odejmowanie w sytuacji użytkowej, liczy obiekty, odróżnia liczenie błędne od poprawnego;
  - 16) posługuje się w zabawie i w trakcie wykonywania innych czynności pojęciami dotyczącymi następstwa czasu np. wczoraj, dzisiaj, jutro, rano, wieczorem, w tym nazwami pór roku, nazwami dni tygodnia i miesięcy;
  - 17) rozpoznaje modele monet i banknotów o niskich nominałach, porządkuje je, rozumie, do czego służą pieniądze w gospodarstwie domowym;
  - 18) posługuje się pojęciami dotyczącymi zjawisk przyrodniczych, np. tęcza, deszcz, burza, opadanie liści z drzew, sezonowa wędrówka ptaków, kwitnienie drzew, zamarzanie wody, dotyczącymi życia zwierząt, roślin, ludzi w środowisku przyrodniczym, korzystania z dóbr przyrody, np. grzybów, owoców, ziół;
  - 19) podejmuje samodzielną aktywność poznawczą np. oglądanie książek, zagospodarowywanie przestrzeni własnymi pomysłami konstrukcyjnymi, korzystanie z nowoczesnej technologii itd.;
  - 20) wskazuje zawody wykonywane przez rodziców i osoby z najbliższego otoczenia, wyjaśnia, czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód;
  - 21) rozumie bardzo proste polecenia w języku obcym nowożytnym i reaguje na nie; uczestniczy w zabawach, np. muzycznych, ruchowych, plastycznych, konstrukcyjnych, teatralnych; używa

wyrazów i zwrotów mających znaczenie dla danej zabawy lub innych podejmowanych czynności; powtarza rymowanki i proste wierszyki, śpiewa piosenki w grupie; rozumie ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych, gdy są wspierane np. obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami;

- 22) reaguje na proste polecenie w języku mniejszości narodowej lub etnicznej, używa wyrazów i zwrotów mających znaczenie w zabawie i innych podejmowanych czynnościach: powtarza rymowanki i proste wierszyki, śpiewa piosenki; rozumie ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych wspieranych np. obrazkiem, rekwizytem, gestem; zna godło (symbol) swojej wspólnoty narodowej lub etnicznej;
- 23) reaguje na proste polecenie w języku regionalnym –kaszubskim, używa wyrazów i zwrotów mających znaczenie w zabawie i innych podejmowanych czynnościach: powtarza rymowanki i proste wierszyki, śpiewa piosenki; rozumie ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych wspieranych np. obrazkiem, rekwizytem, gestem, zna godło (symbol) swojej wspólnoty regionalnej – kaszubskiej.

Podstawa programowa:

- Budowanie systemu wartości, w tym wychowanie dzieci tak, żeby lepiej orientowały się w tym, co jest dobre, a co złe.
- Kształtowanie u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach, w tym także łagodnego znoszenia stresów i porażek.
- Rozwijanie umiejętności społecznych dzieci, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi.
- Stwarzanie warunków sprzyjających wspólnej i zgodnej zabawie oraz nauce dzieci o różnicowanych możliwościach fizycznych i intelektualnych.
- Budowanie dziecięcej wiedzy o świecie społecznym, przyrodniczym i technicznym oraz rozwijanie umiejętności prezentowania swoich przemyśleń w sposób zrozumiały dla innych.
- Kształtowanie u dzieci poczucia przynależności społecznej (do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej) oraz postawy patriotycznej.

1. Cele główne

Nadrzędnym celem Programu Wychowawczego Przedszkola jest stwarzanie warunków do pełnego rozwoju osobowego każdego z naszych wychowanków, zgodnego z ich wrodzonym potencjałem i możliwościami w relacjach ze środowiskiem społeczno –kulturowym i przyrodniczym. Hołdując zasadzie, że nauczanie dziecka wartości jest najważniejszym zadaniem wychowawczym dla rodziców i nauczycieli, za cel nadrzędny stawiamy wychowanie dziecka wrażliwego, o wysokiej kulturze osobistej, przygotowanego do życia, zgodnego z ogólnie przyjętymi normami społeczno – moralnymi.

2. Cele szczegółowe

- Tworzenie więzi uczuciowej z rodziną i środowiskiem, w którym dziecko wzrasta;
- Stworzenie warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu psychofizycznemu; budowanie poczucia własnej wartości;
- Kształtowanie postaw moralnych: kultura osobista, tolerancja, życzliwość, uprzejmość, takt, prawdomówność, sprawiedliwość, odpowiedzialność;
- Poznawanie, przeżywanie i akceptacja takich zachowań, jak: dobro, piękno, indywidualność, tolerancja, empatia, koleżeństwo;
- Rozwijanie umiejętności rozróżniania dobra od zła;
- Uświadomienie zagrożeń otaczającego świata (m.in. technologii informatycznej);
- Przygotowanie do właściwego pełnienia ról społecznych;
- Rozwijanie umiejętności polubownego rozwiązywania spraw konfliktowych i dochodzenia do kompromisu;
- Uświadomienie dzieciom ich praw i obowiązków.

3. Kryteria sukcesu (spodziewane efekty)

Dziecko:

1. Dostrzega i rozumie potrzeby innych, akceptuje ich odrębność i indywidualność, jest tolerancyjne.
2. Rozumie i przestrzega zasady zgodnego współżycia w grupie.
3. Potrafi kulturalnie zwracać się do innych, używa zwrotów grzecznościowych.
4. Ma poczucie własnej wartości, wiary we własne siły, możliwości i umiejętności.
5. Potrafi nazywać, wyrażać i kontrolować swoje emocje.
6. Szanuje wolność innych, cudze zdanie.
7. Rozumie potrzebę poszanowania cudzej własności.
8. Wyraża swoje uczucia, potrzeby i oczekiwania, a także dostrzega je u innych.
9. Rozumie znaczenie dialogu w rozwiązywaniu sporów, potrafi argumentować swoje racje, oceny i odczucia.
10. Zna i kultywuje tradycje lokalne, regionalne i narodowe.
11. Ma świadomość przynależności narodowej: rozpoznaje godło i barwy narodowe, rozumie pojęcie ojczyzna.
12. Rozumie konieczność przestrzegania zasad zgodnego współżycia ze światem przyrody, przejawia postawy proekologiczne.
13. Rozumie potrzebę stosowania profilaktyki prozdrowotnej. Zauważa sytuacje zagrażające bezpieczeństwu własnemu i innych, potrafi unikać zagrożeń.

14. Umie funkcjonować w środowisku zgodnie z przyjętym powszechnie kanonem norm społecznych.
15. Zna swoje prawa i obowiązki.
16. Zna i ceni wartości moralne, takie jak: prawda, dobroć, piękno, sprawiedliwość, uczciwość, życzliwość, szacunek, wyrozumiałość.
17. Rozumie swoje prawo do pomocy ze strony dorosłych w trudnych sytuacjach.
18. Ma poczucie obowiązkowości, odpowiedzialności i wytrwałości decydujące o doprowadzaniu do końca rozpoczętej pracy.
19. Potrafi cieszyć się z własnych sukcesów, docenia sukcesy innych, umie z godnością przyjmować porażki.
20. Interesuje się otaczającym światem, poszukuje odpowiedzi na nurtujące go pytania.

V. Wartości wychowawcze – formy realizacji

Wartość: **KULTURA BYCIA**

Zasada: **Bądź kulturalny.**

Normy postępowania:

1. Używaj form grzecznościowych: „proszę”, „dziękuję”, „przepraszam”.
2. Pamiętaj o witaniu i żegnaniu się – odpowiednio używaj wyrażeń: „dzień dobry”, „do widzenia”, „cześć”.
3. Okazuj szacunek dorosłym (starszym osobom).
4. Słuchaj, gdy ktoś mówi, nie przerywaj.
5. Nie niszczy (zabawek, przedmiotów, pracy innych).
6. Prawidłowo posługuj się sztucami.
7. Po skończonym posiłku wytrzyj usta, podziękuj i zasłoń krzeselko.

Formy realizacji:

- dostarczanie dzieciom właściwych wzorców zachowania, m. in. poprzez postępowanie nauczyciela, teatrzyki, pogadanki, bajki, teksty literackie itp.;
- organizowanie uroczystości, np. z okazji Dnia Babci i Dziadka, Dnia Matki;
- scenki sytuacyjne kształtujące pozytywne postawy społeczne, uświadamiające potrzebę stosowania zwrotów grzecznościowych;
- wykorzystywanie różnorodnych sytuacji dnia codziennego, również zajęć z całą grupą, do zwracania uwagi na swój sposób bycia, komunikowania się z innymi, zwracania się do innych.

Wartość: **ZDROWIE**

Zasada: **Dbaj o zdrowie swoje i innych.**

Normy postępowania:

1. Nie krzycz, mów umiarkowanym głosem.
2. Bierz udział w zabawach ruchowych, spacerach i wycieczkach (przebywaj często na świeżym powietrzu).
3. Ubieraj się stosownie do pogody i pory roku.
4. Pokonuj uprzedzenia do niektórych potraw poprzez ich próbowanie.
5. Myj ręce przed posiłkami i po wyjściu z ubikacji.
6. Zaskłaniaj usta przy kichaniu i kasłaniu.
7. Prawidłowo wydmuchuj nos.

Formy realizacji:

- wycieczki oraz spacery do ogrodu przedszkolnego i wokół przedszkola;
- pogadanki zachęcające dzieci do czynnego wypoczynku, do ograniczania czasu spędzanego przed telewizorem;
- organizowanie teatrzyków o tematyce prozdrowotnej;
- nauka wierszy i piosenek; literatura dziecięca;
- czynny udział w gimnastyce korekcyjnej;
- ćwiczenia poranne i gimnastyczne;
- przenoszenie (przy sprzyjającej pogodzie) zabaw ruchowych do ogrodu;
- wyrabianie nawyków zdrowego żywienia;
- spotkania z osobami, które dbają o zdrowie, np. lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny;
- programy profilaktyczne promujące zdrowie

Wartość: **BEZPIECZEŃSTWO**

Zasada: **Dbaj o bezpieczeństwo swoje i innych**

Normy postępowania:

1. Akceptujemy cię takiego, jakim jesteś.
2. Dziel się swoimi wątpliwościami.
3. Dostrzegaj sytuacje zagrażające bezpieczeństwu twojemu i innych.
4. Powiedz, czego się boisz.
5. Mów o swoich uczuciach (odczuciach).
6. Informuj dorosłych o swoich dolegliwościach (skaleczenie, złe samopoczucie).
7. Zawsze będziesz wysłuchany.
8. Nie oddalaj się od grupy z miejsca zabawy.
9. Przestrzegaj zasad ruchu drogowego dla pieszych.
10. Pamiętaj swój adres zamieszkania.
11. Nie zbliżaj się do nieznanym zwierząt.
12. Nie biegaj po przedszkolu.
13. Nie wyrządzaj krzywdy innym.
14. Zachowaj ostrożność w kontaktach z obcymi.
15. Nie baw się w miejscach niedozwolonych.
16. Korzystaj z narzędzi i przyborów (np. nożyczek, łopatk) zgodnie z zasadami ich użytkowania.
17. Nie manipuluj urządzeniami elektrycznymi bez nadzoru dorosłych.

Formy realizacji:

- dostarczanie wzorców właściwego zachowania;
- spotkania z osobami, które dbają o bezpieczeństwo ludzi i udzielają pomocy, np. z policjantem, strażakiem, strażnikiem miejskim, dzięki którym dzieci dowiadują się, jak należy zachować się w sytuacjach zagrożeń;
- poznanie niektórych możliwości radzenia sobie w sytuacjach zagrażających własnemu bezpieczeństwu;
- ustalenie zasad warunkujących bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w przedszkolu i w ogrodzie;
- ustalenie zasad zachowania bezpieczeństwa w czasie pobytu w przedszkolu, spacerów i wycieczek, prowadzące do zrozumienia konieczności przestrzegania umów oraz uczące dostrzegania i unikania zagrożeń;

- prowadzenie zajęć i zabaw kształtujących rozumienie zasad kodeksu drogowego dla pieszych;
- praca z wykorzystaniem ilustracji i historyjek obrazkowych pomagająca dzieciom zrozumieć przyczyny i skutki przedstawionych sytuacji, kształtująca umiejętność dokonywania oceny zdarzeń, pod kątem bezpieczeństwa i przewidywania konsekwencji określonych zachowań;
- wykorzystanie utworów literackich rozwijających dziecięcą wyobraźnię, pozwalających na ocenę postępowania bohaterów, umożliwiających identyfikowanie się z postaciami stanowiącymi wzór do naśladowania;
- wyjścia poza teren przedszkola (spacery, wycieczki); zabawy organizowane i swobodne na terenie ogrodu przedszkolnego.

Wartość: **KONTAKTY RÓWIEŚNICZE**

Zasada: **Kontroluj swoje zachowanie / Bądź koleżeński**

Normy postępowania:

1. Wyrażaj swoje emocje w sposób zrozumiały i akceptowany przez innych.
2. Zwróć się z problemem do nauczyciela.
3. Nie obrażaj się.
4. Nie wyrządzaj krzywdy innym.
5. Nie wyśmiewaj się z kolegi / koleżanki.
6. Baw się tak, abyś nie przeszkadzał innym.
7. Pamiętaj o konsekwencjach swojego działania.
8. Słuchaj, co mówią inni, spokojnie oczekuj na swoją kolej.
9. Pomagaj młodszemu, słabszemu, mniej sprawnemu.
10. Dziel się z innymi tym, co masz.
11. Ciesz się z własnych sukcesów, doceniaj sukcesy innych.
12. Z godnością przyjmuj porażki.

Formy realizacji:

- uwrażliwianie na potrzeby innych;
- zachęcanie i pomaganie wychowankom we wszelkich działaniach na rzecz innych, organizowanie zbiórek na rzecz potrzebujących – biednych i chorych dzieci oraz zwierząt ze schronisk;
- dostarczanie wzorców właściwego zachowania poprzez teksty literackie, bajki, inscenizacje itp.;
- ustalanie i wdrażanie do respektowania zasad i reguł zgodnego współżycia w grupie;
- prace zespołowe uczące współpracy i współdziałania w planowaniu i realizowaniu wspólnie wytyczonego celu;
- udział w konkursach (plastycznych, muzycznych, recytatorskich) przedszkolnych i międzyprzedszkolnych;
- zabawy tematyczne stwarzające okazje do nawiązywania kontaktów, odtwarzania ról społecznych, wzmocnienia pozytywnych zachowań;
- zabawy dydaktyczne utrwalające wiadomości o środowisku społecznym i wskazujące obowiązujące w nim zasady postępowania;
- ustalenie form motywowania i ponoszenia konsekwencji nieprzestrzegania ustalonych norm i zasad zachowań.

Wartość: **ŁAD, PORZĄDEK, ESTETYKA OTOCZENIA**

Zasada: **Dbaj o ład, porządek i estetykę otoczenia.**

Normy postępowania:

1. Po skończonej zabawie odkładaj zabawki, przybory na miejsce.
2. Śmieci wyrzucaj do kosza.
3. Prace plastyczne odkładaj do teczki, szufladki lub na wyznaczone miejsce.
4. Dbaj o estetykę swojego wyglądu.
5. Ubranie i buty zostawiaj ułożone w szatni.
6. Korzystaj w wycieraczki.
7. Piasek z butów wytrzepuj do kosza.

Formy realizacji:

- ustalanie i wdrażanie do respektowania zasad i reguł utrzymania porządku w sali przedszkolnej oraz w ogrodzie;
- przekaz literacki dostarczający prawidłowych wzorców postępowania, wpływający na świadomość i rozumienie znaczenia utrzymywania porządku w bliższym i dalszym otoczeniu;
- konsekwencja w doprowadzaniu do końca prac porządkowych po skończonej zabawie, pracy plastyczno – technicznej;
- metoda zadaniowa (powierzenie konkretnych zadań wychowankom), praktyczne wykonywanie czynności.

Wartość: **CUDZA WŁASNOŚĆ**

Zasada: **Szanuj cudzą własność.**

Normy postępowania:

1. Jeśli chcesz wziąć do ręki, pożyczyć cudzą rzecz, zapytaj o zgodę właściciela.
2. Nie niszczyć cudzej własności.
3. Oddaj pożyczoną rzecz właścicielowi.

Formy realizacji:

- uwrażliwianie na potrzebę bezwzględnego szanowania cudzej własności.

Wartość: **ŚRODOWISKO NATURALNE**

Zasada: **Szanuj środowisko naturalne**

Normy postępowania:

1. Nie hałasuj w lesie.
2. Nie śmieć.
3. Nie niszczyć grzybów trujących.
4. Nie łam drzew.
5. Nie deptaj trawników.
6. Nie zanieczyszczaj zbiorników wodnych.
7. Nie zrywaj roślin chronionych.
8. Segreguj odpady
9. Oszczędzaj wodę.
10. Oszczędzaj prąd.
11. Oszczędzaj papier.

Formy realizacji:

- przykład osobowy nauczyciela i osób znaczących w życiu dziecka;

- prowadzenie zajęć i zabaw kształtujących proekologiczny styl życia;
- spacer i wycieczki rozbudzające emocjonalny stosunek do przyrody poprzez ukazanie jej znaczenia dla życia człowieka, wdrażające do zachowania ostrożności wobec zwierząt i ptaków żyjących na wolności, stwarzające okazję do przypominania o zakazie dotykania i jedzenia nieznanych roślin;
- umożliwienie dzieciom udziału w pracach hodowlanych, doświadczeniach, eksperymentach;
- filmy edukacyjne pomagające zrozumieć konieczność ochrony przyrody;
- dostarczanie dzieciom właściwych wzorców zachowania, m. in. teatryki, pogadanki, bajki, teksty literackie itp.;
- udział w projektach oraz akcjach na rzecz ochrony środowiska;
- obserwacja przyrody w różnych porach roku;
- segregowanie surowców wtórnych w sali i na terenie przedszkola.

Wartość: **RODZINA**

Zasada: **Poznaj tradycje swojej rodziny.**

Normy postępowania:

1. Poznaj swoje nazwisko.
2. Poznaj dokładny adres zamieszkania.
3. Poznaj imiona członków swojej rodziny.
4. Szanuj swoich rodziców i dziadków.
5. Bądź troskliwy w razie choroby domowników.
6. Wykonuj stałe obowiązki.
7. Wykonuj polecenia dorosłych.
8. Kultuwuj tradycje swojej rodziny.
9. Rozmawiaj z rodzicami, dziadkami o ich pracy.
10. Pamiętaj o uroczystościach rodzinnych.
11. Bierz aktywny udział w obchodach świąt rodzinnych (np. Dzień Matki, Dzień Babci i Dziadka).

Formy realizacji:

- rozbudzanie zainteresowania tradycjami swojej rodziny;
- wzmacnianie więzi poprzez udział rodziców i dziadków w uroczystościach oraz imprezach organizowanych w przedszkolu (np. uroczystości okolicznościowe, wycieczki, piknik);
- wykonywanie upominków dla najbliższych.

Wartość: **OJCZYŻNA**

Zasada: **Bądź małym patriotą.**

Normy postępowania:

1. Poznaj i szanuj symbole narodowe: godło, barwy, hymn.
2. Bierz udział w obchodach świąt państwowych.
3. Poznaj pomniki polskiej historii (m. in. Wawel, Zamek Królewski).
4. Bądź dumny z kraju, w którym mieszkasz.
5. Szanuj język ojczysty i tradycje narodowe.
6. Poznaj piękno swojego miasta, dzielnicy, regionu.

Formy realizacji:

- uświadamianie dzieciom ich przynależności narodowej (podczas zajęć i przy

- nadarzających się okolicznościach);
- spacer i wycieczki, odwiedzanie miejsc pamięci narodowej i zabytków;
- czytanie dzieciom utworów literackich w połączeniu z oglądaniem ilustracji umacniające i rozwijające przywiązanie do kraju rodzinnego, wzbogacające kulturę języka;
- baśnie i legendy zapoznające dzieci z przeszłością ojczyzny, przekazujące dzieciom nieprzemijające idee patriotyzmu, jak również duchowe wartości kultury narodowej;
- oglądanie filmów, albumów i fotografii pokazujących dzieciom najciekawsze miejsca regionu, w którym żyją oraz zapoznające z typowymi krajobrazami i folklorami Polski;
- kącki regionalne będące okazją do gromadzenia eksponatów, wytworów sztuki ludowej, fotografii, okazów przyrodniczych z regionu;
- kultywowanie w przedszkolu tradycji świątecznych, np. malowanie pisanek, śpiewanie kolęd;
- uświadamianie, że Polska jest jednym z krajów Europy i należy do Unii Europejskiej – praca z mapą

Wartość: **WARTOŚCI MORALNE**

Zasada: **Kieruj się wartościami, nie krzywdź innych.**

Normy postępowania:

1. Odnos się do innych z szacunkiem.
2. Dbaj o język, używaj zwrotów grzecznościowych.
3. Szanuj cudzą godność, odrębność, prywatność. Nie rań uczuć innych. Nie sprawiaj im przykrości. Bądź miły dla innych.
4. Naucz się prosić o pomoc. Za okazaną pomoc bądź wdzięczny i wyrażaj tę wdzięczność odpowiednimi słowami.
5. Akceptuj odmiennosc innych ludzi, niepełnosprawność, bądź tolerancyjny.
6. Staraj się dotrzymać danego słowa.
7. Mów prawdę.
8. Nie zagląda pod nieobecność właścicieli i bez ich zgody do ich szuflad.
9. Odpowiedzialnie wypełniaj swoje obowiązki.
10. Miej odwagę przyznać się do winy.
11. Wiedz, że w niektórych sytuacjach brak odwagi jest czymś zupełnie innym niż tchórzostwo.
12. Unikaj przemocy, nie bądź agresywny.

Formy realizacji:

- pogadanki, uświadamiające dzieciom potrzebę kierowania się w życiu szacunkiem;
- dbałość o język, uprzejmość w słowach, grzeczność w gestach i zachowaniu;
- organizowanie zajęć wychowawczo – dydaktycznych poświęconych ludziom różnych ras i narodów;
- zabawy prowadzone metodą pedagogiki zabawy oddziałujące na sferę emocjonalną dziecka, sprzyjające wyzwaniu pozytywnych uczuć, wzmacniające poczucie akceptacji;
- scenki dramatyczne pozwalające na odgrywanie określonych sytuacji;
- słuchanie utworów literackich stwarzających okazję do poznawania różnych sytuacji, formułowania ocen i wyciągania wniosków;
- uświadamianie dzieciom, że jest wiele sposobów radzenia sobie z własną złością;
- przykład osobowy nauczyciela i osób znaczących w życiu dziecka.

Sposoby realizacji programu wychowawczego wobec rodziców:

- zapoznanie rodziców z programem wychowawczym placówki i jego zaopiniowanie;
- uświadomienie konieczności ujednoczenia oddziaływań wychowawczych w domu i w przedszkolu;
- zapoznanie z zasadami i regułami wychowawczymi przyjętymi przez dzieci i nauczycieli.

VI. Warunki realizacji

Programem wychowawczym objęte są dzieci przedszkolne. Zadania wychowawcze realizowane będą w sposób ciągły przez wszystkich nauczycieli poprzez odpowiedni dobór metod i form pracy, literaturę, pomoce dydaktyczne oraz stosowanie środków wychowawczych wzmacniających pozytywne zachowania dzieci. Nauczyciele będą współpracować z rodziną dziecka w celu ujednoczenia oddziaływań wychowawczych. Dzieci zaangażują się we wspólne tworzenie i przestrzeganie zasad ustalonych w grupie (Kodeks przedszkolaka). Pracownicy niepedagogiczni będą wspierać działania nauczycieli. Program obejmuje funkcjonowanie dziecka w grupie w zakresie podstawowych dziedzin życia przedszkolnego:

- samoobsługi i czynności higienicznych,
- zabaw samorzutnych,
- zajęć i zabaw zorganizowanych, uroczystości,
- spożywania posiłków,
- spacerów, wycieczek, zabaw na powietrzu.

W naszym Przedszkolu

Dziecko:

1. Poznaje swoje prawa i obowiązki.
2. Czuje się bezpieczne.
3. Rozwija się twórczo i jest samodzielne.
4. Ma możliwość indywidualnego rozwoju i osiąga sukces na miarę swoich możliwości.
5. Uczy się dostrzegać swoje mocne strony.
6. Buduje pozytywny obraz samego siebie.
7. Jest świadome swojej przynależności narodowej.
8. Uczy się dostrzegać potrzeby innych ludzi.
9. Osiąga gotowość szkolną.

W naszym Przedszkolu

Rodzice:

1. Uzyskują pomoc pedagogiczną.
2. Otrzymują obiektywną ocenę postępów i niepowodzeń dziecka.
3. Mogą mówić otwarcie o swoich spostrzeżeniach na temat pracy przedszkola.
4. Mogą bezpośrednio rozmawiać z nauczycielem o trudnych sprawach wychowawczych.
5. Mogą czynnie uczestniczyć w życiu przedszkola.
6. Czynnie wspierają przedszkole w jego działaniach.
7. Chętnie współpracują z nauczycielami, oferują wszechstronna pomoc.

W naszym Przedszkolu

Nauczyciele:

1. Aktywnie realizują zadania przedszkola określone w dokumentach wewnętrznych placówki.
2. Współpracują z rodzicami i środowiskiem lokalnym.
3. Doskonalą swoją wiedzę i uzyskują nowe doświadczenia/kwalifikacje.
4. Wykorzystują twórcze i aktywne metody pracy.
5. Uzyskują wyższe stopnie awansu zawodowego.
6. Monitorują efektywność własnej pracy.
7. Dzielą się wiedzą i doświadczeniem z innymi nauczycielami.
8. Prowadzą obserwację pedagogiczną i diagnozują rozwój dziecka.
9. Dobierają właściwe metody wychowawcze i dydaktyczne, które wspomagają indywidualny rozwój dziecka.
10. Proponują rodzicom różnorodne formy współpracy.
11. W relacjach z dziećmi potrafią być cierpliwi, mili, wyrozumiali, serdeczni, ale i konsekwentni. Dotrzymują umów, przyrzeczeń i tajemnic. Pamiętają, że dziecko częściej reaguje na pochwałę niż na karę.
12. W relacjach z rodzicami pełnią rolę inspirującą i integrującą proces wychowawczy; pogłębiają wiedzę rodziców poprzez informowanie o osiągnięciach i ewentualnych niepowodzeniach dziecka oraz wzbogacają wiedzę pedagogiczną rodziców. Zbierają niezbędne informacje dotyczące warunków życia dziecka, jego zainteresowań.

W naszym Przedszkolu

Pracownicy obsługi

1. Współdziałają w nauczycielem.
2. Dbają o bezpieczeństwo dzieci.
3. Są odpowiedzialni, kulturalni.
4. W kontaktach interpersonalnych są życzliwi i taktowni.
5. Znają swoje obowiązki i sumiennie się z nich wywiązują.
6. Nie angażują się w kontakty nauczyciela z rodzicami.

Wszyscy, zarówno rodzice, jak i cały personel przedszkola powinni kierować się zasadą, że jest coś, co w istotny sposób odróżnia nauczanie wartości od edukacji w innych dziedzinach, mianowicie: najważniejszym elementem tej nauki jest przykład dorosłych. Nie teoria, lecz zachowania dorosłych, czyli ich system wartości w działaniu, najdobitniej przemawiają do dzieci. Trzeba być bardzo uważnym, by praktykowane przez nas w codziennym życiu wartości, które dzieci dostrzegają i nieomylnie interpretują, były spójne z tymi, które głosimy i których chcemy nauczyć dzieci.

VII. System motywacji

Bardzo skutecznym środkiem wychowania są pochwały i nagrody. Mają one właściwości zachęcające i pobudzające do wysiłku każdego człowieka, szczególnie dziecko.

Nagradzamy za:

- podporządkowanie się umowom, zasadom wspólnie ustalonym;
- bezinteresowną pomoc słabszym;
- za wysiłek włożony w wykonanie pracy, zadania z uwzględnieniem możliwości dziecka;
- za bardzo dobre wypełnianie przyjętych na siebie obowiązków (np. dyżury).

Formy nagród:

- pochwała indywidualna,
- pochwała wobec grupy,
- pochwała w postaci specjalnego znaczka, naklejki,
- pochwała przed rodzicami,
- pochwała w postaci różnych emblematów uznania (serduszka, naklejki, minki itp.)
- dostęp do atrakcyjnej zabawki, zajęcia, zabawy.
- wyróżnienie w postaci pełnienia określonej roli (funkcji) w grupie (dyżury, pomoc, wyznaczone zadanie)

Po ustaleniu norm postępowania wskazane jest ustalenie określonych konsekwencji za brak podporządkowania się przyjętym normom, umowom i zasadom.

Środki zaradcze stosujemy za:

- nieprzestrzeganie ustalonych zasad i norm współżycia w grupie i w przedszkolu;
- stwarzanie sytuacji zagrażających bezpieczeństwu własnemu i innych;
- niekulturalne i agresywne zachowanie skierowane na dorosłych, dzieci i przedmioty;
- przeszkadzanie innym w zabawie;
- celowe niewywiązywanie się z podjętych obowiązków;
- niszczenie cudzej własności oraz wytworów prac innych dzieci.

Formy środków zaradczych w przypadku niestosowania się do ustalonych wspólnych zasad:

- słowne upomnienie, czyli rozmowa (przypomnienie obowiązujących zasad),
- upomnienie wobec grupy,
- poinformowanie rodziców o przewinieniu,
- wyrażanie przez nauczyciela swojego smutku i zawodu z powodu zachowania dziecka,
- propozycje aktywności mającej na celu rozładowanie negatywnych emocji,
- ukazywanie następstw zachowania, aby skłonić do autorefleksji,
- odsunięcie na krótki czas od zabawy, czasowe odebranie przyznanego przywileju, np. utrata funkcji dyżurnego (spokojna i rzetelna informacja dotycząca czynu, a nie uderzająca w charakter dziecka).

Budowanie systemu motywacji opiera się na stosowaniu nagrody zaraz po wystąpieniu zachowania pożądanego, przechodzeniu od nagradzania ciągłego do sporadycznego, nagradzania nie tylko efektów, ale też prób wykonania czynności. Dziecko częściej reaguje na pochwałę niż na karę, dlatego też program wychowawczy przedszkola oparty jest na wzmocnieniach pozytywnych, nauczyciele jednak powinni unikać nadmiaru nagród, zachowując konsekwencję w stosowaniu wzmocnień. Wychowawcy opracowując wspólnie z dziećmi „Kodeks przedszkolaka” z jednej strony wspierają je i motywują do przestrzegania norm i zasad, z drugiej – konsekwentnie egzekwują go. Dziecko bowiem potrzebuje precyzyjnego i wyraźnego określenia, co jest dozwolone, a czego nie wolno.

VIII. Propozycje programów profilaktycznych do wykorzystania w realizacji programu wychowawczego

Zadaniem przedszkola jest zapewnienie dzieciom właściwych warunków rozwoju, jak i przygotowanie dziecka do nauki w szkole. Poza edukacją i wychowaniem dzieci, konieczne jest wprowadzanie szeregu programów profilaktyczno – edukacyjnych, promujących zdrowy tryb życia i bezpieczeństwo. Programy profilaktyczne w przedszkolu mają za zadanie uświadomić dzieciom istniejące w życiu ludzkim zagrożenia oraz wyposażyć je w umiejętności radzenia sobie z nimi.

1. „Przyjaciele Zippiego” – Centrum Pozytywnej Edukacji.
2. „Akademia Aquafresh” - Ogólnopolski program edukacji zdrowotnej dla przedszkolaków.
3. „Czyste powietrze wokół nas” - Narodowy Program Zdrowia - SANEPID.
4. „Mamo tato, wolę wodę” - Żywiec Zdrój S.A.
5. „Wspomaganie rozwoju mowy dzieci w młodszym wieku przedszkolnym” - program własny mgr Alina Odważna.
6. „Adaptacja dzieci trzyletnich i czteroletnich do przedszkola”- program własny mgr Małgorzata Mediger, mgr Barbara Balwińska.
7. „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy” - wydawca projektu: Wojewódzka Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Poznaniu.
8. „Cała Polska czyta dzieciom” kampania ogólnopolska.

IX. Propozycje literatury uczącej dzieci wartości

1. J. Brzechwa „Kłamczucha”, „Kwoka”, Pchła Szachrajka”, „Szelmostwa Lisa Witalisa”,
2. H. Ch. Andersen „ Brzydkie Kaczętko”, „Królowa Śniegu”, „Calineczka”, „Nowe szaty Cesarza”.
3. C. Collodi „Pinikio”.
4. R. Jędrzejewska – Wróbel „Seria z Plastelinkiem”.
5. P. Bourgeois, B. Clark „Seria z Franklinem”.
6. K. Makuszyński „Przygody Koziołka Matołka”.
7. Cz. Janczarski „Miś Uszatek”.
8. A.A. Milne „Kubuś Puchatek”.
9. J. Tuwim „Rzepka”, „O Grzesiu kłamczuchu i jego cioci”, „Pstryk”.
10. G. Delahaye „Seria o Martynce”.
11. K.W. Grimm „Czerwony Kapturek”, „Kopciuszek”, „Trzy Świnki”.
12. G. Kasdepke „ Ostrożnie! Wszystko co powinno wiedzieć dziecko, żeby mogło bezpiecznie bawić się w domu”, „Tylko bez całowania! Czyli jak poradzić sobie z niektórymi emocjami”, „Skąd się biorą dzieci?”, „Z piaskownicy w świat”, „Mam prawo”, „Bon czy ton, savoir-vivre dla dzieci”.
13. D. Zawadzka „Siedem supelków, bajki które pomagają wychowywać”.
14. M. Molicka „Bajki terapeutyczne”.
15. W. Chotomska „Trzymaj się Kamil”.
16. M. Terlikowska „Do widzenia – dzień dobry”.
17. A. Rusakiewicz „Dobre maniery”.
18. W. Badalska „Ballada o uprzejmym rycerzu”.
19. D. Wawiłow „Moja siostra królewna”.
20. W. Bełza „Kto ty jesteś?, Polak mały”.
21. A. Puszkina „O rybaku i złotej rybce”.
22. G. Kasdepke, J. Olech, A. Kaluga - Seria „Poczytajki pomagajki”
23. Z. Stanecka, M. Oklejak - Seria „Basia”
24. J. Duszyńska „Poczytaj mi mamo”

X. Ewaluacja

Program poddany zostanie ewaluacji. Ewaluacja uwzględnić powinna opinię wychowanków, rodziców i nauczycieli.

Sposoby ewaluacji:

- ankiety (skierowane do realizatorów programu);
- ankiety (skierowane do rodziców);
- rozmowy z dziećmi, rodzicami, wychowawcami grup;
- ocena grupy przez nauczyciela, wnioski.

Załączniki

Ankieta dla nauczycieli dotycząca realizacji Programu Wychowawczego w przedszkolu

Celem poniższej ankiety jest dokonanie przez nauczycieli aktualnej oceny realizacji programu wychowawczego naszej placówki. Ankieta jest anonimowa. Jej wyniki posłużą doskonaleniu programu wychowawczego. Wybraną odpowiedź należy zakreślić krzyżykiem. Wyniki ankiety zostaną opracowane i przedstawione Radzie pedagogicznej. Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

PYTANIE 1.

Czy Program wychowawczy przedszkola ma dokładnie określone cele, warunki i sposoby realizacji?

- Tak
- Nie

PYTANIE 2.

Czy według Pani treści Programu Wychowawczego są zgodne z podstawą programową wychowania przedszkolnego i dopasowane do możliwości wychowanków przedszkola?

- Tak
- Nie

Inne uwagi

.....

.....

.....

.....

PYTANIE 3.

Czy wykorzystała Pani Program Wychowawczy przedszkola przy tworzeniu własnego systemu wychowawczego w swoim oddziale?

- Tak
- Nie

PYTANIE 4.

Czy Pani zdaniem wprowadzony Program Wychowawczy w przedszkolu ma wpływ na jednolity ze środowiskiem rodzinnym system oddziaływania wychowawczego?

-
- Tak
-
- Nie

jeśli nie, to proszę podać przyczyny

.....

.....

.....

.....

PYTANIE 5.

Czy realizacja Programu Wychowawczego ma wpływ na osiągnięte efekty pracy wychowawczej w Pani oddziale?

-
- Tak
-
- Nie

Jeśli nie, to proszę podać przyczyny

.....

.....

.....

.....

PYTANIE 6.

Czy realizowany Program Wychowawczy w przedszkolu pomógł Pani w pracy wychowawczej?

-
- Tak
-
- Nie

Inne uwagi

.....

.....

.....

.....

PYTANIE 7.

Jakie treści Programu Wychowawczego realizowała Pani w pracy wychowawczej w swoim oddziale?

- Kultura bycia
- Zdrowie
- Bezpieczeństwo
- Kontakty rówieśnicze
- Ład, porządek, estetyka otoczenia
- Cudza własność
- Środowisko naturalne
- Rodzina
- Ojczyzna
- Wartości moralne

W jaki sposób ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PYTANIE 8.

Czy według Pani zaproponowane wartości, zasady, normy i sposoby ich realizacji w Programie Wychowawczym są odpowiednie?

- Tak
- Nie

Jakie Pani wprowadziłaby ewentualnie zmiany?

.....

.....

.....
.....

PYTANIE 9.

Czy Pani zgadza się z proponowanym systemem nagród i środków zaradczych w Programie Wychowawczym?

- Tak
- Nie

Jakie zmiany można wprowadzić, proszę wymienić

.....
.....
.....
.....

PYTANIE 10.

Czy w wyniku realizacji Programu Wychowawczego wzrosły Pani umiejętności w zakresie kompetencji wychowawczych?

- Tak
- Nie

Inne uwagi

.....
.....
.....
.....

PYTANIE 11.

Czy realizacja Programu Wychowawczego pomogła Pani w nawiązaniu bliższego kontaktu z wychowankiem i w akceptacji jego podmiotowości?

- Tak
- Nie

Inne uwagi

.....
.....
.....
.....

PYTANIE 12.

Jak układa się współpraca z rodzicami w Pani oddziale?

- bardzo dobrze
- dobrze
- ani źle, ani dobrze
- nie najlepiej

Inne uwagi

.....

.....

.....

.....

PYTANIE 13.

Czy rodzice są otwarci na rady i sugestie z Pani strony?

- bardzo
- raczej tak
- raczej nie
- zdecydowanie nie
- trudno mi powiedzieć

PYTANIE 14.

Napisz kilka propozycji, co należałoby zrobić, żeby usprawnić realizację programu?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Prawa i obowiązki dziecka

Dziecko w przedszkolu ma prawa wynikające z Konwencji Praw Dziecka, a w szczególności do:

- właściwie zorganizowanego procesu opiekuńczo-wychowawczo-dydaktycznego zgodnie z zasadami higieny pracy umysłowej;
- szacunku dla wszystkich jego potrzeb, życzliwego i podmiotowego traktowania;
- ochrony przed wszelkimi formami wyrażania przemocy fizycznej bądź psychicznej;
- wyrażania swoich uczuć i myśli;
- do nauki poprzez zabawę;
- do opieki i ochrony.

Dziecko w przedszkolu ma zagwarantowane prawo do:

- godności i nietykalności osobistej
- wyrażania swobody myśli, sumienia i wyznania
- akceptacji i indywidualnego rozwoju
- ochrony zdrowia i nienaruszalności cielesnej
- korzystania z dóbr kulturalnych
- znajomości swoich praw
- spokoju i samotności, gdy tego potrzebuje
- aktywnej dyskusji z dziećmi i dorosłymi
- zabawy i wyboru towarzysza zabawy
- spolegliwych umów i kontaktów z dorosłymi
- aktywnego kształtowania postaw społecznych
- doświadczania konsekwencji własnego zachowania (ograniczonego względami bezpieczeństwa)
- snu i wypoczynku, relaksu
- zdobywania wiedzy
- jedzenia i picia, gdy jest głodne lub spragnione
- ochrony przed wszelkimi formami wyrażania przemocy fizycznej lub psychicznej
- popełniania błędów i odnoszenia sukcesów
- własnej prywatności
- ma prawo nie wiedzieć, nie znać, nie rozumieć

Dziecko w przedszkolu ma obowiązek w trosce o bezpieczeństwo własne i innych:

- nie oddalać się od grupy bez wiedzy nauczycieli
- używać form grzecznościowych wobec osób dorosłych i kolegów
- dbać o bezpieczeństwo i zdrowie własne i swoich kolegów
- sygnalizować złe samopoczucie i potrzeby fizjologiczne
- szanować sprzęt i zabawki w przedszkolu
- dbać o estetykę i czystość pomieszczeń, w których przebywa
- dbać o swój wygląd i estetykę ubrania
- przejawiać właściwy stosunek do innych, wynikający z postaw respektowania podstawowych norm społecznych i etycznych

Prawa i obowiązki rodziców

Rodzice w przedszkolu mają prawo do:

- zapoznania się z realizowanymi w przedszkolu planami i programami pracy wychowawczo-dydaktycznej
- uzyskiwania na bieżąco rzetelnej informacji na temat aktualnego stanu rozwoju i postępów edukacyjnych dziecka
- uzyskania informacji o stanie gotowości szkolnej swojego dziecka, aby mogli je w jej osiągnięciu wspomagać
- wyrażania i przekazywania nauczycielowi oraz dyrektorowi wniosków z obserwacji pracy przedszkola
- wyrażania i przekazywania opinii na temat pracy przedszkola organowi prowadzącemu i nadzorującemu pracę pedagogiczną poprzez swoje przedstawicielstwa tj. Radę Rodziców
- uzyskiwania porad i wskazówek od nauczycieli i psychologa w rozpoznawaniu przyczyn trudności wychowawczych oraz doborze metod udzielania dziecku pomocy
- uczestniczenia w zajęciach wychowawczo-dydaktycznych oraz uroczystościach przedszkolnych
- poznania jadłospisu na dany dzień
- proponowania charakteru zajęć dodatkowych.

Rodzice w przedszkolu mają obowiązek:

- przestrzegać Statutu Przedszkola Nr 142 w Poznaniu
- respektować uchwał Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców podjętych w ramach ich kompetencji
- przyprowadzać i odbierać dziecko z przedszkola osobiście lub przez upoważnioną przez rodziców osobę zapewniającą dziecku pełne bezpieczeństwo
- zaopatrzyć dziecko w niezbędną odzież, przedmioty i przybory
- przestrzegać godzin pracy przedszkola
- terminowo uiszczać odpłatność za pobyt dziecka w przedszkolu
- informować o przyczynach nieobecności dziecka w przedszkolu
- niezwłocznie zawiadamiać o zatruciach pokarmowych i chorobach zakaźnych
- przestrzegać zasad higieny i bhp na terenie przedszkola
- wykazywać zainteresowanie postępami dziecka w procesie dydaktyczno-wychowawczym
- uczestniczyć w zebraniach rodziców, utrzymywać stały kontakt z nauczycielem, bądź dyrektorem przedszkola w celu uzyskania aktualnych informacji o dziecku
- wspierać nauczycieli w celu osiągnięcia gotowości szkolnej dziecka

Zadania nauczyciela – wychowawcy

- planowanie i prowadzenie pracy wychowawczo-dydaktycznej zgodnie z obowiązującym programem i ponoszenie odpowiedzialności za jej jakość;
- wspieranie rozwoju psychofizycznego dziecka;
- prowadzenie obserwacji pedagogicznych mających na celu poznanie możliwości i potrzeb rozwojowych dzieci oraz dokumentowanie tych obserwacji;
- prowadzenie analizy gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole(diagnoza przedszkolna) z początkiem roku poprzedzającego rozpoczęcie przez dziecko nauki w klasie I szkoły podstawowej;
- ponoszenie odpowiedzialności za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w przedszkolu i poza terenem w czasie wycieczek, spacerów;
- współpracowanie ze specjalistami świadczącymi kwalifikowaną pomoc psychologiczno-pedagogiczną, zdrowotną itp.;
- dbanie o warsztat pracy przez gromadzenie pomocy naukowych;
- dbanie o estetykę pomieszczeń;
- współdziałanie z rodzicami (prawnymi opiekunami) w sprawach wychowania i nauczania;
- prowadzenie dokumentacji zgodnie z określonymi przepisami;
- planowanie własnego rozwoju zawodowego;
- realizowanie zaleceń dyrektora i osób kontrolujących;
- eliminowanie przyczyn niepowodzeń dzieci;
- współtworzenie dobrej atmosfery w przedszkolu;
- wspieranie rozwoju aktywności poznawczej dziecka nastawionej na poznawanie samego siebie oraz rzeczywistości społeczno-kulturalnej i przyrodniczej;
- codzienne sumienne przygotowywanie się do pracy z dziećmi;
- przestrzeganie podstawowych zasad bhp i ppoż. oraz dyscypliny pracy.